

**R. P. Honorati Fabri, Societatis Jesu Theologi,
Apologeticus Doctrinæ Moralis Eiusdem Societatis**

Fabri, Honoré

Coloniæ Agrippinæ, MDCLXXII

Caput 1. Vtrùm habens castitatis votum debeat in confessione illud
explicare, si aliquo suo peccato alterius species, seu consilio, fuerit causa,
ut alii non habentes votum contra castitatem ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94565](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94565)

ergo, &c. Minorem probo. Quia gravitas ingrati-
tudinis eo major est, quo majora quis recipit beneficia,
sed qui in aliis confessionibus à pluribus, & gravio-
ribus peccatis fuit iustificatus, majora recepit benefi-
cia: ergo iterum peccans eo magis erit ingratus:
ergo, ut confessarius percipiat hanc maiorem ingra-
titudinem, cognoscere debet peccata remissa, ex
quorum remissione gravitas ingrati-
tudinis augetur. Tenebitur ergo pœnitens peccata jam confessa, &
remissa iterum confiteri. Quod in nullius mentem
venit.

11. Obijcies primò Ratio, qua utitur Concilium
ad inferendam obligationem confitendi circum-
stantias mutantes speciem, æquè probat de notabi-
liter aggravantibus intra eandem speciem: ergo
idem de utriusque dicendum est. Antecedens proba-
tur. Nam Concilium sess. 14. cap. 5. obligationem il-
lam eo deducit, quod sine illis *Peccata ipsa, nec à
pœnitentibus integrè exponantur, nec iudicibus in-
notescant, & fieri nequeat, ut de gravitate crimi-
num rectè censere possint, & pœnam, quam oportet,
pro illis imponere pœnitentibus. *Sed non explica-
tis circumstantiis notabiliter aggravantibus, ne-
queunt confessarii pœnam, quam oportet, imponere,
nec de gravitate criminum rectè censere; cum eo-
rum gravitas ex ejusmodi circumstantiis notabiliter
augeatur; imò unum peccatum majori pœna di-
gnum sit, quam duplex abique tali circumstantia
commissum, ut patet in eo, qui unam delectationem
morosam continuasset per duas horas, vel dupli-
cem delectationem discontinuam in dupli quadrante
habuisset: Ergo ratio, qua utitur Concilium,
æquè probat de circumstantiis aggravantibus, ac de
illis, quæ speciem peccati mutant.

12. Respondeo rationem Concilii id non probare
Quinimò tam longè fuit ab imponenda obliga-
tione confitendi circumstantias aggravantes intra
eandem speciem, ut verbis immediatè præcedenti-
bus eam obligationem excluderit, ut jam proba-
vi. Gravis igitur crimum, de qua censere de-
bent confessarii, juxta Concilium, non est gravitas
individualis, sed specifica, juxta quam, & peccato-
rum numerum, debent pœnitentiam imponere: su-
pra hæc enim tantum sunt iudices à Christo Domi-
no constituti. Sæpe respondet D. Thomas supra in 2.
scripto super 4. sent. dist. 16. art. 3. ad 2. *Sufficit (inquit)
cognoscere sacerdos quantitatem, qua ex nova specie con-
surgit. *Quia tantum est præceptum de mortalibus,
& de substantia, & specie, & numero peccatorum.
*Nec hæc limitatio (ait Prado sup. fol. 651. § ad 2.) est
voluntaria, sed sumitur ex natura rei, quia non est
idem judicium de essentia, & de accidentibus. *Nec
omnis circumstantia etiam notabiliter aggravan-
tis variat morale judicium confessarii quoad essen-
tialia, & substantialia, sed tantum quoad acciden-
talia, de quibus non magis, quàm de venialibus præ-
ceptum confessionis datur. Et confirmari potest,
quia si confessarii de gravitate individuali judicare
deberent, tenerentur pœnitentes explicare circum-
stantias, etiam minuentes malitiam individualem
peccati. Sequela videtur clara, quia earum notitia
valde necessaria est ad formandum judicium de ma-
jore, vel minori gravitate individuali peccati; cum
ex illis notabiliter decreseat, vel augeatur, & diver-
sum valde judicium, quoad quantitatem culpæ, in
Sacerdote causent. Hoc autem neque adversarii
concedunt, aliàs teneretur pœnitens sua peccata
excusare, quod ut quid imperfectum, & malum
rejeiunt D. Thom. Bonav. & alii. Dicendum igitur

est confessarios non fuisse constitutos iudices spe-
cificæ gravitatis individuali, sed super specifica pecca-
tum, ac proinde juxta istam tantum debere in pœna
injugendis æquitatem servare.

13. Obijcies secundò: plura inconvenientia ex
hac opinione necessaria consecutione deduci. Re-
spondeo, nullum absurdum subsequi in administratione,
quæ ex illa evidentè inferantur, nec inconvenientia
id censendum, quia Christus Dominus suo præ-
cepto, licet potuisset, noluit ad difficiliorem confes-
sionem nos adstringere; sicut nec ad confitenda remis-
sa, nec ad lethalius confessionem non differendum.
Quæ ex questionibus subsistentibus magis consti-
bunt.

14. Sententiam hæcenus stabilitam, & à D. Thom.
expressè traditam limitat ex ipso M. Joannes Blaz-
quez de Prado ubi sup. dub. 2. num. 14. fol. 649. dicens
Circumstantias notabiliter aggravantes esse de ne-
cessitate confessionis indirecte, nempe quando cir-
cumstantia non expressa, sed in potestati dei iudici-
endi modus, ut ait Thomas de circumstantiis pœnitenti-
æ in 4. dist. 2. 2. quæst. art. 4. in corp. Ex quo principio
inferit Prado plerumque debere explicari, sed pro
libito jam obligat, jam ab onere confitendi remitti
ut suis locis adnotabo. Qui proinde audendum non
est.

QVÆSTIO II.

De circumstantia, Quæ.

Plures sunt circumstantiæ, de quibus inter Do-
ctores valde controversum est, an sint aggra-
vantes tantum, an speciem peccati mutant, quæ
propter operæ præteritum duxi, brevi calamo di-
ligenter percurrere. Peccatorum circumstantiæ
propterea numerari solent Quæ, Quid, Vbi, Quando, Cur.
Cur. Quomodo, Quando: ex quibus, scitu digniora
hægemus, & majoris claritatis gratia per capita digita
propinabimus.

CAPVT PRIMVM.

*Utrum habens castitatis votum, de-
beat in confessione illud explicare, si
peccato alterius speciei, seu confis-
sio fuerit causa, ut alii non haben-
tes votum contra castita-
tem delinquant*

1. Ar. Thom. Sanchez in Summ. lib. 5. cap. 8. art. 1.
respondet, habentem votum castitatis
peccare contra votum, etiam si alterum pec-
cata contra castitatem procurrer. quia Religio-
sus (inquit) per votum solum promittit castitatem suam,
non alienam. *Huic sententiæ adhaeret Card. de La-
go disp. 16. sect. 4. nu. 156. Sed ex alio fundamento. No-
mirum, quia procurare peccatum alterius contra vo-
tatem, non est (inquit) in specie luxurie, sed alteri-
us vitii accipientis suam speciem ex ordine ad obli-
gationem indirectam castitatis obligantis indirectè
alios. Unde n. 152. arguit inconsequentiam P. Thom.
Sanchez, eo quod in Summ. lib. 1. cap. 6. n. 3. & docuerit
peccatum scandalum pertinere ad eandem speciem
peccati.

peccati, ad quam proximus inducitur. Probat in-
consequentiam Lugo, quia in illa opinione, qui ab-
solute promittit castitatem, peccare videtur contra
quoslibet promissionem, quoties contra virtutem cas-
tatis graviter delinquit.

2. Ego verò doctrinæ inconsequentiam non vi-
deo, quia vovens castitatem, tantum intendit se ob-
ligare ad abstinendum ab omni delectatione vene-
reæ, & ab operatione, quæ suæ castitati opponatur.
Votum autem nequit ultra voventis intentionem obli-
gare. Unde licet qui pravo suo exemplo, vel consilio
ad peccatum contra castitatem inducit, delinquat
contra virtutem castitatis, non ideo opus est, ut con-
tra proprium castitatis votum deficiat; ad plura enim
se extendit virtus castitatis, quam votum. Confirmat
ur, nam per votum castitatis non magis vovet reli-
giosus castitatem, quam per votum paupertatis, pau-
peratem: sed qui consilium alteri furtum, non peccat
contra votum paupertatis, ut supponunt communi-
ter Theologi: ergo qui consilium peccatum contra cas-
tatem, non peccat contra votum castitatis. Minor
probat, quia reservato in Religione peccato, con-
tra votum paupertatis, si quis consuleret alteri Reli-
gioso peccatum grave contra paupertatem, nemò di-
ceret tale consilium esse casum reservatum: Signum
igitur evidens est, voventem paupertatem non teneri
ex voto ad non consulendum peccatum contra pau-
peratatem. Cur ergo id non dicemus de vovente casti-
tatem? Hæc sententia videtur mihi tenenda propter
fundamentum Pat. Thom. Sanch. Et propterea, eam
tenent P. Ovied. 1. 2. tr. 6. de peccat. contr. 2. punct. 6.
n. 100. Caram. in regul. S. Benedicti. disp. 66. concl. 4. n. 986
Cistr. Palao 10. 3. tr. 16. disp. 3. punct. 1. & putat probabi-
lem. eand. hic disp. 8. q. 10. Dian. p. 7. tr. 11. resol. 27. Pel-
leat. in Manual. regul. rom. 1. tr. 4. cap. 3. sect. 4. nu. 91. &
Tamburinus in Methodo expeditæ confess. lib. 2. cap. 7. §. 5.
num. 32.

CAPVT II.

*An, qui violavit votum solemnne cas-
tatis, v.g. Religiosus, vel Sacerdos,
aut sacris initiatus, & cum his car-
naliter se commiscens, teneantur in
confessione explicare solemn-
tatem voti?*

Prima sententia affirmat. Ita Laym. Azor,
Coninch, & alii apud Dianam 1. p. tract. 7. res.
3. & 4. Quibus subscripsit Card. Lugo disp. 16.
sui. 4. Probat, quia sicut conjux per matrimonium
dedit dominium sui corporis alteri conjugi: Ita Reli-
giosus per votum dedit religioni, & Sacerdos, vel sa-
cris initiatus dedit Ecclesiæ: Sed conjux præter mali-
tiam contra castitatem, contrahit aliam adulterii cō-
tra alterum conjugem: Ergo Religiosus, vel Sacer-
dos, &c. præter malitiam luxuriæ, & sacrilegii con-
trahit aliam contra fidem datam Religioni, vel Ecclesiæ.
4. Sed contra est: quia si alia esset malitia in pec-
cato Religiosi, vel Sacerdotis, maxime in iustitiæ Re-
ligioni, vel Ecclesiæ illatæ, sicut in peccato conjugis
est malitia iniustitiæ contra alterum conjugem: Sed
hæc non datur: Ergo nulla. Minorem probō. Quia
per votum, etiam solemnne, nemo intendit se obligare
ex iustitia, sed ex religione tantum erga Deum, & ad
sumum ex fidelitate erga homines, ut ex comuni
omnium intentione facile constat. Sed obligatio ex

fidelitate sub veniali tantum conscientiam ligat, ut
tradunt Lessius, Henric. Fumus, Petrus de Ledesma,
& alii quos citat, & sequitur Diana 2. p. tr. 3. Miscell. res.
9. & 3. p. tract. 5. Miscell. resol. 116. & 4. p. tr. 4. resol. 122.
Quod hoc fundamento innixi asserunt, promissionem
externam legitimè ab alio acceptatam non obligare
ex iustitia, nec sub mortali: Ergo & peccatum luxuriæ
contra votum solemnne castitatis non habet malitiam spe-
cie distinctam ab ea, quæ reperitur in peccato contra
votum simplex. Ergo nullum est caput, unde quis te-
neatur solemnitate voti in confessione explicare.
Urgetur nam Religio per votum non acquirit majus
dominium corporis religiosi, quam dominus corporis
mancipii per emptionem: sed mancipium contra
castitatem delinquens, nullam infert Domino iniusti-
tiam, ergo nec religiosus Religioni. Omitto, Reli-
giosus per votum, non ut mancipia, sed ut filios ha-
beri respectu Religionis.

5. Denique suadet hæc sententia, quia votum so-
lemnne castitatis non distinguitur specie à voto sim-
plici, ut cum Scoto, & aliis tradit Sanchez lib. 8. de mat.
disp. 21. n. 2. dicens ejusdem sententiæ videri omnes
qui asserunt votum solemnne castitatis ex solo jure Ec-
clesiastico dirimere matrimonium, quos ad septua-
ginta refert disp. 26. n. 2. Quo principio efficaciter
probat, Pontificem posse in illo dispensare, quod
tenent ferè centum Auctores, quos citatos sequitur
lib. 8. disp. 8. n. 7. Quorum plures testantur Pontifices
varis vicibus dispensasse. Non inferior alios Autho-
res potestatem dispensandi Pontifici negare. Et ut re-
fert Amadeus tr. de Matr. prop. 2. *Ad questionem de
facto respondet Mag. Corrad. 1. p. q. 3. 1. Quidam dicunt
Papam sic fecisse de facto, &c. Dico, quod etiam vidi Pon-
tificem facientem majora cum scandalo totius Christianita-
tis. Unde aliud est facere de facto, aliud determinare, quod
ita possit fieri de jure. Hæc ille, & ante illum Sylvest. M.
Sac. Palatii, per. votum, 4. §. Quinto queritur, ex quo fi-
deliter transcripsit Corrad. sed irreverenter quidem.
*Hæc tenet Amadeus. In quem propterea, pro com-
millitoribus vindicandis Baronius stomachatur, fol.
103. dicens: Quid peccavit Sylvest. in Pontificem Roma-
num? & ut illius causam agat, Amadeo imponit ver-
ba truncasse. In quonam? in eo, inquit, quod ad invi-
diam & per summam calumniam subtrahit Amadeus, quam
addit Sylvest. distinctionem facti, & decreti Pontificis, il-
lud aut interdum damnandum. Verum nil horum subtri-
xit Amadeus: recole ejus verba nuper adducta, &
distinctionem hanc expressam invenies, qua Sylvest.
& Corradus abutuntur, ut ad questionem de facto
dispensationis in voto solemnne castitatis, respon-
deant: Nil ergo ad invidiam, & per summam calumniam
subtrahit Amadeus. Hæc est Baronio fides.

6. Propter hæc existimo, non esse obligationem
explicandi in confessione solemnitate voti, sed suf-
ficere se accusare de peccato contra votum castitatis
in hac, vel illa specie luxuriæ, Ita P. Thom. Sanch. lib.
7. de Matr. disp. 27. & in Sum. lib. 5. cap. 6. n. 14. Filliuc. &
Llam. quos citat, & sequitur Dian. supra, apud quem
probabilem sententiam vocant Fagund. Henric. &
Villalob. Et probabilissimam, & tutam in praxi affir-
mat Lugo ubi supr. Adde non esse obligationem ex-
plicandi, an votum ex parte penitentis, an ex parte
complicis se habeat; dummodo explicetur peccatum
sacrilegii contra votum: nam quod ex parte penitentis,
vel alterius se habeat, non mutat speciem peccati.

7. Audiendi verò non sunt Doctores alii, apud
Sanch. lib. 7. de Matr. disp. 27. n. 20. & 21. Asserentes,
non solum celari posse circumstantiā solemnitate voti,
sed & ipsū votū. Putant enim fornicationē Sacerdo-